

M.A. (PART-I)**HISTORY****HISTORY OF MODERN****MAHARASHTRA (1818-1920)****(PAPER - I) (JAN-19)****[Time: Three Hours]****[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt any four questions.
2. All questions carry equal marks.

- Q.1** Examine the socio-cultural condition prevailing in Maharashtra on the eve of the British conquest.
- Q.2** Describe the changes introduced in the field of Transport and communication during British rule from 1818 to 1861.
- Q.3** Discuss the principles and programmes of the Prarthana Samaj.
- Q.4** Evaluate the achievement of Mahatma Phule as an universal Humanist with special reference to his Satyashodhak Samaj.
- Q.5** Explain the 'Drain Theory of Dadabhai Nauroji'. How did it help in the rise of economic nationalism?
- Q.6** Write an essay on Vasudev Balawant Phadke as the pioneer of the revolutionary movement.
- Q.7** Detail the differences in the Path of Swarajya put forward by the moderates and the extremists.
- Q.8** Write short notes on **any two** of the following:
a) Vithal Ramaji Shinde
b) Poona Sarvajnik Sabha
c) Rise of Labour Movements
d) Education

[वेळ: तीन तास]

[गुण: १००]

मराठी रुपांतर

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. कोणतेही चारप्रश्न सोडवा.
२. सर्वप्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १ इंग्रज राजवटीपूर्वी महाराष्ट्रात असलेल्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक परिस्थितीचे परीक्षण करा.
- प्र. २ ब्रिटीश राजवटीत १८१८ ते १८६१ या काळात दळणवळण आणि संपर्क क्षेत्रात घडून आलेल्या बदलांचे वर्णन करा.
- प्र. ३ प्रार्थना समाजाची तत्वे आणि कार्यक्रम याविषयी चर्चा करा.
- प्र. ४ सत्यशोधक समाजाच्या विशेष संदर्भासह वैश्विक मानवतावादा विषयी महात्मा फुले यांच्या कार्याचे मुल्यांकन करा.
- प्र. ५ दादाभाई नौरोजीचा आर्थिक निःसारण सिद्धांत स्पष्ट करा. तो आर्थिक राष्ट्रवादाच्या उदययास मदतगार होते !
- प्र. ६ महाराष्ट्रातील क्रांतिकारी चळवळीचे आद्य प्रणेते म्हणून वासुदेव बळवंत फडके यांच्या वर एक निबंध लिहा.
- प्र. ७ मवाळ आणि जहाल मार्गी यांचे स्वराज्यप्राप्तीच्या मार्ग पद्धतीमधील भेद स्पष्ट करा.
- प्र. ८ खालील पैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
अ) विठ्ठल रामजी शिंदे
ब) पुना सार्वजनिक सभा
क) कामगार चळवळीचा उदय
ड) शिक्षण

*****

M.A. (PART-I)

HISTORY

INDIAN NATIONAL MOVEMENT

(1858-1947)

(PAPER – II) (JAN-19)

(3 Hours)

Total Marks : 100

N. B. : (1) Attempt any **Four** questions.

(2) **All** Questions carry **equal** Marks.

1. Discuss briefly the contribution of Marxist and Subaltern schools of historiography towards the writing of the history of Indian National Movement.
2. Evaluate the role of the Prarthana Samaj and the Theosophical Society in promoting Indian Nationalism.
3. Explain the Drain theory of Dadabhai Naoroji with its impact on the rise of political consciousness in India.
4. Review the programmes and policies of Indian National Congress between the period of 1905 to 1919.
5. Analyze Mahatma Gandhi's doctrine of Satyagrah with reference to his Non-cooperation Movement.
6. Trace the events leading to the partition of India with reference to the two-nation Theory.
7. Discuss the role of Women as a new force in the Indian National Movement.
8. Write short notes on **Any Two** of the following :-
  - a) Impact of the Revolt of 1857.
  - b) Hindu Mahasabha.
  - c) Naval Mutiny of 1946..
  - d) International Response to the Indian National Movement.

(मराठी रूपांतर)

(एकूण गुण : १००)

(३ तास)

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीच्या इतिहास लेखनातील मार्क्सवादी व वंचितवादी इतिहास लेखन प्रवाहाच्या योगदानाची थोडक्यात चर्चा करा.
२. भारतीय राष्ट्रवादाच्या विकासातील प्रार्थना समाज आणि थिऑसॉफिकल सोसायटीच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
३. भारतीय राष्ट्रीय जागृतीच्या उदयावरील परिणामासह दादाभाई नौरोजींचा आर्थिक निःस्सारण सिध्दांत स्पष्ट करा.
४. १९०५ ते १९१९ या कालखंडातील भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसचे धोरण आणि कार्यक्रमाचे मुल्यांकन करा.
५. असहकार चळवळीच्या विशेष संदर्भासह महात्मा गांधीजींच्या सत्याग्रह सिध्दांताचे विश्लेषण करा.
६. द्विराष्ट्र सिध्दांताच्या विशेष संदर्भासह भारताच्या फाळणीस कारणीभूत झालेल्या घटकांचा मागोवा घ्या.
७. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील एक नवशक्ती म्हणून स्त्रीयांच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
  - अ) १८५७च्या उठावाचे परिणाम
  - ब) हिंदु महासभा
  - क) १९४६चा नाविक उठाव
  - ड) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीला मिळालेला आंतरराष्ट्रीय प्रतिसाद

M.A. (PART-I)

HISTORY

HISTORY OF EUROPE (1789-1919)

(PAPER – III) (JAN-19)

Time 3 hrs

100 Marks

N.B.: (1) Attempt any four questions

(2) All questions carry equal Marks.

1. Describe the Causes and Consequences of French Revolution of 1789.
2. Examine the rise of Napoleon Bonaparte as the Emperor of France.
3. Comment on the Revolution of 1830 in France.
4. Trace the development of Utopian Socialism in Europe.
5. Give an account of the Unification of Germany.
6. Write an Essay on Crimean War (1854-1856).
7. Review about the Paris Peace Conference.
8. Analyze the circumstances leading to the Bolshevik Revolution of 1917 in Russia.

वेळ 3 तास

गुण 100

सूचना:- 1. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. इ.स. 1789 च्या फ्रान्सच्या कारणे आणि परिणामांचे वर्णन करा.
2. फ्रान्सचा सम्राट म्हणून नेपोलियन बोनापार्टच्या उदयाचे परीक्षण करा.
3. 1830 च्या फ्रेंच राज्यक्रांती विषयी भाष्य करा.
4. युरोपमधील स्वप्नाळू (Utopian) समाजवादाच्या विकासाचा मागोवा घ्या.
5. जर्मनीच्या एकीकरणाचा खुलासा करा.
6. इ.स. (1854-1856) च्या क्रिमियन युद्धा विषयी सविस्तर निबंध लिहा.
7. पॅरिस शांतता परिषदेचे पुर्नविलोकन करा.
8. इ.स. 1917 च्या रशियातील बोल्शेविक क्रांतीस कारणीभूत ठरलेल्या परिस्थितीचे विश्लेषण करा.

*****

60974

M.A. (PART-I)

HISTORY

HISTORY OF CHINA (1900-1992)

(PAPER – IV) (JAN-19)

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Attempt **any four** questions.
2. **All** questions carry **equal marks**.

1. Explain the China's traditional culture.
2. Describe the three principles of Dr. Sun – Yat – Sen.
3. Discuss the Domestic policy on Nationalist Government under the leadership of Chiang-Kai-shek.
4. Explain the related factors of growth communism in China.
5. Write a various stages in the development of China's communism.
6. Analyze the main features of the China's constitution of 1954.
7. Highlight the main Reform of Dengxiao Ping.
8. Review the relation of China with USA.

*****

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- १) चीनची परंपरागत संस्कृती स्पष्ट करा.
- २) डॉ. सन – एत – सेन यांच्या तिन तत्वांचे वर्णन करा.
- ३) चेंग – कै – शेकच्या नेतृत्वाखालील राष्ट्रीय सरकारच्या अंतर्गत धोरणाची चर्चा करा.
- ४) चीन मधील साम्यवादाच्या उदयास जबाबदार ठरलेले घटक स्पष्ट करा.
- ५) चीनमधील साम्यवादाच्या विकासाचे वेगवेगळे टप्पे लिहा.
- ६) चीनमधील १९५४ च्या राज्यघटनेच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चिकित्सा करा.
- ७) डेंग झिओपिंगच्या मुख्य सुधारणांवर प्रकाश टाका.
- ८) चीनच्या अमेरिके सोबतच्या संबंधावर भाष्य करा.

*****